

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 283/2010-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. júna 2010 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Ing. V. N., správcu konkurznej podstaty úpadcu D., B., zastúpeného advokátkou JUDr. M. Š., Advokátska kancelária, B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 25 Cb 35/2006-96 z 5. septembra 2008 a uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 1 Cob 341/2009-104 z 28. októbra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Ing. V. N., správcu konkurznej podstaty úpadcu D. , o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. februára 2010 doručená sťažnosť JUDr. Ing. V. N., správcu konkurznej podstaty úpadcu D., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 25 Cb 35/2006-96 z 5. septembra 2008 a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Cob 341/2009-104 z 28. októbra 2009.

Ako vyplynulo zo sťažnosti sťažovateľa a spisu okresného súdu sp. zn. 25 Cb 35/2006 (ktorý ústavný súd vyžiadala pre účely rozhodovania o sťažnosti sťažovateľa), v tomto konaní sa žalobou doručenou okresnému súdu 6. júna 2006 domáhal Mgr. R. M.– osobitný správca pre odbor správy pohľadávok a odporovateľnosť právnych úkonov úpadcu D. (na majetok úpadcu bol vyhlásený konkurz uznesením krajského súdu č. k. 8 K 81/02-314 zo 7. októbra 2003), ako žalobca proti I., a. s., B., ako žalovanému (ďalej len „žalovaný“) zaplata náhrady škody 80 000 000 Sk na tom skutkovom základe, že žalobca nadobudol od tretej osoby cenné papiere (zmenky na zmenkovú sumu spolu 150 000 000 Sk), ktoré sa žalovaný zmluvou o budúcej zmluve zaviazal od žalobcu budúcou kúpnu zmluvou v dojednanej lehote odkúpiť za 156 000 000 Sk, avšak túto svoju povinnosť žalovaný nesplnil, budúcu kúpnu zmluvu so žalobcom neuzatvoril a porušením tejto svojej povinnosti spôsobil žalobcovi škodu vo forme ušlého zisku zodpovedajúcu rozdielu medzi cenou, za ktorú žalobca cenné papiere nadobudol, a cenou, ktorú sa zaviazal za ich kúpu zaplatiť žalobcovi žalovaný (znížený o už žalovaným zaplatenú zmluvnú pokutu 1 000 000 Sk). Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť s odôvodnením, že už zaplatil žalobcovi zmluvnú pokutu (ako paušalizovanú náhradu škody vo výške podľa zmluvy o budúcej zmluve) a navyše ak predmetom budúceho prevodu mali byť zmenky, tieto

sa prevádzajú rubopisom a s výzvou žalobcu na uzatvorenie budúcej kúpnej zmluvy neboli žalovanému predložené rubopisované zmenky.

Okresný súd vyzval žalobcu výzvou zo 4. septembra 2006 na zaplatenie súdneho poplatku za návrh vo výške 1 000 000 Sk do 20 dní od doručenia výzvy. Výzvu prevzal žalobca 23. októbra 2006. Podaním doručeným okresnému súdu 15. decembra 2006 žalobca požiadal o oslobodenie od súdneho poplatku s ohľadom na svoje majetkové pomery [§ 138 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)] a súčasne poukázal na to, že v zmysle zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) je správca konkurznej podstaty osobne oslobodený od povinnosti platiť súdne poplatky. Podľa § 4 ods. 2 písm. m) zákona o súdnych poplatkoch od poplatku je oslobodený „správca podľa osobitného predpisu“. Toto ustanovenie je doplnené odkazom č. 3f, ktorý znie: „zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov“. Hoci v zákone o súdnych poplatkoch v súvislosti s osobným oslobodením správcu konkurznej podstaty je odkaz na zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) a konkurz na majetok žalobcu bol vyhlásený ešte podľa zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze o vyrovnaní (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“), niet dôvodu, aby oslobodenie nepatrilo i správcovi v konkurznej veci vedenej podľa zákona o konkurze a vyrovnaní, pretože opačný záver by bol v rozpore s požiadavkou rovného postavenia konkurzných veriteľov v konkurzných konaniach vedených podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii a zákona o konkurze a vyrovnaní. Uznesením č. k. 25 Cb 35/06-64 z 30. júla 2007 okresný súd žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal. Toto rozhodnutie potvrdil krajský súd uznesením č. k. 5 Cob 106/2007-79 z 21. septembra 2007.

Okresný súd vyzval žalobcu výzvou z 19. novembra 2007 znova na zaplatenie súdneho poplatku za návrh 1 000 000 Sk v lehote do 20 dní od doručenia výzvy. Žalobca súdny poplatok nezaplatil. Okresný súd uznesením č. k. 25 Cb 35/2006-96 z 5. septembra 2008 preto konanie zastavil a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie, ktorým žiadal odvolací súd, aby napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie okresnému

súdu. Svoje odvolanie odôvodnil sťažovateľ tým, že okresný súd konanie zastavil napriek tomu, že sťažovateľ je od povinnosti platiť súdne poplatky osobne oslobodený. Pokiaľ bol zákon o súdnych poplatkoch novelizovaný, zákon č. 621/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, touto novelou bolo vnesené i zákonné oslobodenie vzťahujúce sa na správcov podľa osobitného predpisu a v poznámke pod čiarou je odkaz na zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii, stalo sa tak preto, že týmto zákonom bol zrušený zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní, samotná poznámka nie je prameňom práva, ale iba spresnením, o akého správcu sa jedná (konkurzného správcu, a nie iného) a zámerom legislatívnej zmeny bolo priznanie zákonného oslobodenia od súdnych poplatkov správcovi konkurznej podstaty bez ohľadu na to, za účinnosti ktorej zákonnej úpravy bol správca ustanovený.

Krajský súd uznesením č. k. 1 Cob 341/2009-104 z 28. októbra 2009 uznesenie okresného súdu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku ako vecne správne potvrdil a žalovanému nepriznal náhradu trov konania. Krajský súd sa nestotožnil s názorom sťažovateľa, že osobné oslobodenie od súdneho poplatku sa vzťahuje aj na správcov konkurzných podstát podľa zákona o konkurze a vyrovnaní s poukazom na to, že ak by zákonodarca mal takýto úmysel, explicitne by ho vyjadril v znení zákona o súdnych poplatkoch [doplnil by poznámku aj o tento zákon – ako to urobil napr. aj v § 4 ods. 3 písm. i) zákona o súdnych poplatkoch]. Uznesenie krajského súdu č. k. 1 Cob 341/2009-104 z 28. októbra 2009 bolo doručené sťažovateľovi 20. januára 2010.

Porušenie sťažovateľom označených práv v sťažnosti doručenej ústavnému súdu sťažovateľ odôvodnil tým, že uznesením č. k. 25 Cb 35/2006-96 z 5. septembra 2008, ktorým bolo konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavené, a uznesením krajského súdu č. k. 1 Cob 341/2009-104 z 28. októbra 2009, ktorým bolo uznesenie okresného súdu potvrdené, boli základné práva sťažovateľa porušené, preto, že obe rozhodnutia sú založené na takom výklade ustanovenia § 4 ods. 2 písm. m) zákona o súdnych poplatkoch, ktorý popiera jeho účel a zmysel. Je to tak preto, že výkladom všeobecných súdov by sa vytvorili dve skupiny (konkurzných) správcov, a to tých, ktorí boli ustanovení podľa zákona o konkurze a vyrovnaní, a tých, ktorí boli ustanovení podľa zákona o konkurze a reštrukturalizácii, čo narušá princíp rovnosti pred zákonom. Skutočný úmysel

zákonodarcu navyše takýto ani nebol, účelom poznámky pod čiarou je iba špecifikovať, akému okruhu správcov sa oslobodenie priznáva (správcom konkurzným). Navyše poznámka pod čiarou nie je právne záväzná, nie je súčasťou právneho predpisu. Všeobecné súdy tým, že konanie zastavili, znemožnili sťažovateľovi domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom jeho práva, hoci sťažovateľ splnil všetky podmienky na to, aby sa o jeho žalobe konalo a rozhodlo.

Sťažovateľ žiadal vydať tento nález:

„Okresný súd Bratislava I uznesením zo dňa 05.09.2008 č. k. 25 Cb 35/2006 – 96 a Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 28.10.2009 č. k. 1 Cob 341/2009 porušil základné práva sťažovateľa na rovnosť pred zákonom podľa čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, rovnosť účastníkov konania pred súdom podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd zrušuje uznesenie Okresného súdu Bratislava I zo dňa 05.09.2008 č. k. 25 Cb 35/2006 – 96 a uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28.10.2009 č. k. 1 Cob 341/2009 a vracia vec Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

Okresný súd Bratislava I a Krajský súd v Bratislave sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia a to do 3 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti nálezu na účet právnej zástupkyne sťažovateľa.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť ústavný súd odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02).

Ako vyplýva z obsahu i petitu sťažnosti, sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 a čl. 47 ods. 3 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru jednak uznesením okresného súdu č. k. 25 Cb 35/2006 -96 z 5. septembra 2008 a jednak uznesením krajského súdu č. k. 1 Cob 341/2009-104 z 28. októbra 2009.

1. Ústavný súd sa najprv zaoberal tou časťou sťažnosti, ktorá smerovala proti uzneseniu okresného súdu č. k. 25 Cb 35/2006-96 z 5. septembra 2008. V súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci skúmal, či sú splnené podmienky konania pred

ním o tejto časti sťažnosti sťažovateľa, a dospel k záveru, že vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jeho základných práv týmto rozhodnutím okresného súdu, pretože preskúmvanie jeho postupu zveruje Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) v tomto prípade odvolaciemu súdu. Odvolací súd vo veci o podanom odvolaní sťažovateľa rozhodol uznesením č. k. 1 Cob 341/2009-104 z 28. októbra 2009. Krajský súd ako súd odvolací bol súdom, ktorému patrí právomoc posúdiť, či odvolanie žalovaného bolo dôvodné, a rozhodnúť o ňom.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

2. Odlišná je situácia, pokiaľ ide o tú časť sťažnosti, ktorá sa týka uznesenia krajského súdu č. k. 1 Cob 341/2009-104 z 28. októbra 2009. Túto časť sťažnosti považuje ústavný súd za neprípustnú.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa § 237 písm. f) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Z listinných dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, je zrejmé, že krajský súd uznesením č. k. 1 Cob 341/2009-104 z 28. októbra 2009 potvrdil ako vecne správne uznesenie okresného súdu č. k. 25 Cb 35/2006-96 z 5. septembra 2008, ktorým bolo konanie

pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavené. Dospel k záveru, že okresný súd správne vec právne posúdil, ak konštatoval, že sťažovateľ nie je od povinnosti zaplatiť súdny poplatok za návrh oslobodený. V konečnom dôsledku to z pohľadu sťažovateľa znamená, že všeobecné súdy odmietli poskytnúť ochranu jeho základnému právu na súdnu ochranu. Aj samotný sťažovateľ tvrdí, že všeobecné súdy tým, že konanie zastavili, znemožnili mu domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom jeho práva, hoci splnil všetky podmienky pre to, aby sa o jeho žalobe konalo a rozhodlo.

Možno konštatovať, že z hľadiska argumentácie sťažovateľa postupoval krajský súd tak, že sťažovateľovi odňal možnosť konať pred súdom. Pri takto formulovanej námietke mal sťažovateľ právo podať proti uzneseniu krajského súdu dovolanie. Zo sťažnosti (a ani pripojeného spisu okresného súdu) nevyplýva, že by tak bol urobil. Preto obстоjí záver, že sťažovateľ nevyčerpal mimoriadny opravný prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho základných práv účinne poskytol a na ktorého použitie bol oprávnený v zmysle Občianskeho súdneho poriadku. Zakladá to neprípustnosť sťažnosti.

Sťažovateľ ani len netvrdil (tým menej preukazoval), že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto zo strany ústavného súdu neprichádzal do úvahy ani prípadný postup podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

V tejto časti ústavný súd sťažnosť odmieta ako neprípustnú.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti rozhodol ústavný súd tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2010